

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Slovakia

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Siviiliasioiden ensimmäisen oikeusasteen menettelyissä toimivalta on periaatteessa yleisillä tuomioistuimilla. Suurimman osan asioista käsittelee siis piirituomioistuin (*okresný súd*) (riita-asioden siviiliprosessia koskevan lain (*Civilný sporový poriadok*) 12 §) ja poikkeustapaukset alueoikeus (*krajský súd*) (riita-asioden siviiliprosessilain 31 §). Tiettyissä tapauksissa asia on vietävä erityistuomioistuimen käsittelyyn (ks. vastaus kysymykseen nro 3).

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Tuomioistuimen asiallinen toimivalta tarkoittaa yleensä sitä, että tuomioistuimelle annetaan toimivalta tehdä päätöksiä ensimmäisen oikeusasteen erityyppisille tuomioistuimille kuuluvissa asioissa. On siis määritettävä, päättääkö piirituomioistuin vai alueoikeus tietystä asiasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena. Yleensä piirituomioistuimilla on toimivalta käsitellä riita-asioita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena (riita-asioden siviiliprosessilain 12 §). Tiettyistä asioista, jotka on täsmennetty laissa, päätöksen tekevät alueoikeudet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina (riita-asioden siviiliprosessilain 31 §). Tuomioistuimen toimivallan määrittämisessä peruskriteeri on asian luonne.

Oikeudenkäyntimenettelyn perusta ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsittelyt. Jokainen asia on ensin käsiteltävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Menettelyn alkaessa eli sinä päivänä, kun vaatimus/hakemus saapuu tuomioistuimelle, vallitsevat olosuhteet ovat ratkaisevat asiallisen toimivallan määrittämisessä. Olosuhteiden muutos menettelyn aikana ei vaikuta jo vahvistettuun asialliseen toimivaltaan.

Asiallisen toimivallan olemassaolo on yksi tuomioistuimeen liittyvistä, menettelyä koskevista perusedellytyksistä. Tuomioistuin tarkistaa viran puolesta, että tämä edellytys täyttyy kaikissa menettelyn vaiheissa ja kaikissa oikeusasteissa, jotta asiallisen toimivallan puuttumista koskevaa vastalauseita ei tarvitse esittää. Jos tuomioistuin toteaa, että sillä ei ole asiallista toimivaltaa, sillä on velvollisuus siirtää asia toiselle tuomioistuimelle, jolla on asiallinen toimivalta. Tuomioistuin ilmoittaa tästä kantajalle/hakijalle. Jos vaatimus/hakemus on jo toimitettu vastaajalle, tuomioistuimen on ilmoitettava myös tälle osapuolelle, että asia on siirretty tuomioistuimelle, jolla on asiallinen toimivalta. Asiallista toimivaltaa koskeva riita voi syntyä vain piirituomioistuimen ja alueoikeuden välillä, koska Slovakian korkeimmalla oikeudella (*Najvyšší súd*) ei voi olla asiallista toimivaltaa ensimmäisen oikeusasteen menettelyissä. Piirituomioistuimen ja alueoikeuden asiallista toimivaltaa koskevan riidan ratkaisee Slovakian korkein oikeus, joka on kummankin alemman tuomioistuimen osalta toimivallasta päättävä ylempi oikeusaste.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistujia (esim. kärjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Slovakian tasavallan oikeusjärjestelmässä on kolmentasoisia tuomioistujia: piirituomioistuimet, alueoikeudet ja korkein oikeus. Piirituomioistuimilla on toimivalta käsitellä riita-asioita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena (riita-asioden siviiliprosessilain 12 §). Alueoikeuksilla on toisen oikeusasteen toimivalta, mikä tarkoittaa sitä, että piirituomioistuimen päätöksistä tehdyt valitukset käsitellään aina alueoikeuksissa. Poikkeuksena ovat kuluttaja-asioihin liittyvää abstraktia valvontaa koskevat riidat asioissa, joista alueoikeudet (Bratislavan alueoikeus, Banská Bystrican alueoikeus ja Košicen alueoikeus) päättävät alueillaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina (siviiliprosessilain 31 §).

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

Alueellista toimivaltaa säatelevät riita-asiain siviiliprosessia koskeva laki ja muuta kuin riita-asiain siviiliprosessia koskeva laki (*Civilný mimosporový poriadok*, CMP). Alueellista toimivaltaa koskevat säännökset määrittävät, mikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin eli mikä yksittäinen tuomioistuin kaikista niistä tuomioistujista, jotka ovat asiassa toimivaltaita, käsittelee asian ja päättää siitä. Sovellettavassa säädöksessä erotetaan yleinen alueellinen toimivalta ja erityinen alueellinen toimivalta. Erityinen alueellinen toimivalta on ensisijainen tuomioistuimen alueellista toimivaltaa määrittäessä. Jos toimivaltaa ei voida määrittää sen perusteella, sovelletaan yleistä alueellista toimivaltaa. Alueellinen toimivalta voi myös olla vaihtoehtoista tai yksinomaista. Jos alueellinen toimivalta on vaihtoehtoista, kantaja voi valita, nostetaanko kanne vastaajan yleisessä tuomioistuimessa vai toisessa tuomioistuimessa, joka on mainittu riita-asioden siviiliprosessilaissa. Kun alueellinen toimivalta on yksinomaista, kyseeseen tulevien tyhjentyvästi lueteltujen asioiden käsittelyssä alueellinen toimivalta on muulla tuomioistuimella kuin vastaajan yleisellä tuomioistuimella. Tämä tarkoittaa sitä, että toimivalta on tietyllä tuomioistuimella riippumatta siitä, onko vastaajan yleinen tuomioistuin kyseinen sama vai jokin toinen tuomioistuin, ja riippumatta siitä, onko asiassa mahdollista valita tuomioistuin oman harkinnan perusteella.

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Riita-asiat

Riita-asioden siviiliprosessilain säännösten mukaan alueellinen toimivalta on aina vastaajan yleisellä tuomioistuimella, ellei toisin määrätä (riita-asioden siviiliprosessilain 13 §).

Henkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella henkilön pysyvä asuinpaikka on (riita-asioden siviiliprosessilain 14 §).

Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee (riita-asioden siviiliprosessilain 15 §:n 1 momentti). Ulkomaisen oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella oikeushenkilön toimipaikka Slovakian tasavallassa sijaitsee (riita-asioden siviiliprosessilain 15 §:n 2 momentti).

Jos yleistä tuomioistuinta ei voida määrittää näin, yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella henkilön tai oikeushenkilön viimeisin pysyvä asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka Slovakian tasavallassa oli, ja jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivalta on sen alueen tuomioistuimella, jossa henkilön omaisuus on (riita-asioden siviiliprosessilain 16 §).

Valtion yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella vaatimuksen aiheuttanut asia tapahtui (riita-asioden siviiliprosessilain 17 §).

Muut kuin riita-asiat

Muissa kuin riita-asioissa (CMP:n 3 §) alueellinen toimivalta on kyseisessä laissa määritetyllä tuomioistuimella. Jos alueellista toimivaltaa ei voida määrittää näin, alueellinen toimivalta on kantajan yleisellä tuomioistuimella.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Vaihtoehtoinen toimivalta (vaihtoehtoisesti valittava toimivalta) tarkoittaa kantajan oikeutta valita vastaajan yleisen tuomioistuimen sijasta sellainen tuomioistuin, joka on toimivaltainen riita-asioiden siviiliprosessilain 19 §:n nojalla. Vastaajan yleisen tuomioistuimen lisäksi alueellinen toimivalta on myös tuomioistuimella, jonka alueella

a) on vastaajan työpaikka hänen työsopimuksensa perusteella

b) vahingonkorvausvaatimuksen aiheuttanut asia tapahtui

c) vastaajana olevan oikeushenkilön toimipaikka sijaitsee, jos riita liittyy tähän toimipaikkaan

d) on kantajan pysyvä asuinpaikka, jos kantaja on kuluttaja ja jos riita on kuluttajariita tai jos menettelyt koskevat kuluttaja-asioiden välimiesmenettelyyn liittyviä riitoja

e) on kantajan pysyvä asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka tai ulkomaisen oikeushenkilön osalta paikka, jossa kantajalla on organisaatioyksikkö, jos riita koskee syrjinnän torjuntaa.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Riita-asioissa yksinomainen toimivalta tarkoittaa kantajan velvollisuutta valita vastaajan yleisen tuomioistuimen sijasta sellainen tuomioistuin, joka on toimivaltainen riita-asioiden siviiliprosessilain 20 §:n nojalla. Tämä tarkoittaa, että seuraavissa tapauksissa alueellinen toimivalta asian käsittelyssä on sillä tuomioistuimella,

a) jonka alueella kiinteä omaisuus sijaitsee, jos riita koskee kiinteään omaisuuteen liittyvää esineoikeutta

b) jonka alueella perintöasioihin liittyvät menettelyt käydään perintöasioihin liittyvissä riidoissa

c) jossa täytäntöönpanomenettelyt toteutetaan, jos riita on aiheutunut menettelyjen erityisluonteisuudesta

d) jossa konkurssi- tai uudelleenjärjestelymenettelyt toteutetaan, jos riita on aiheutunut menettelyjen erityisluonteisuudesta; poikkeuksena ovat menettelyt, jotka koskevat jakamattomaan avio-omaisuuteen liittyvää sovittelua

e) jonka alueella välimiesmenettely toteutetaan, jos menettelyt koskevat välimiesmenettelyihin liittyviä riitoja, lukuun ottamatta kuluttaja-asioihin liittyvää välimiesmenettelyä. Jos välimiesmenettely toteutetaan Slovakian tasavallan ulkopuolella, toimivalta asian käsittelyssä on sillä tuomioistuimella, jonka alueella vastaajan pysyvä asuinpaikka tai sen sääntömääräinen kotipaikka tai – jos kyseessä on ulkomaalainen oikeushenkilö – organisaatioyksikön osoite on. Jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa tai sen sääntömääräisen kotipaikan tai organisaatioyksikön osoite ei ole Slovakian tasavallassa, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella kantajan pysyvä asuinpaikka tai sääntömääräisen kotipaikan tai – ulkomaisen oikeushenkilön tapauksessa – organisaatioyksikön osoite on.

Yksinomainen toimivalta **muissa kuin riita-asioissa** tarkoittaa sitä, että toimivalta on yleisen tuomioistuimen sijasta seuraavalla tuomioistuimella:

Alueellinen toimivalta **avioeroa** koskevissa menettelyissä on sillä tuomioistuimella, jonka alueella avioparin viimeisin yhteinen asuinpaikka oli, jos vähintään toinen heistä asuu yhä kyseisellä alueella. Muussa tapauksessa alueellinen toimivalta on sen puolison yleisellä tuomioistuimella, joka ei jättänyt avioerohakemusta. Jos tuomioistuimen toimivaltaa ei voida määrittää tällä tavalla, toimivalta on kantajan yleisellä tuomioistuimella (CMP:n 92 §).

Alueellinen toimivalta **avioliiton mitättömäksi julistamista** tai **vihkimisen mitättömyyttä** koskevissa menettelyissä on sillä tuomioistuimella, jonka alueella avioparin viimeisin yhteinen asuinpaikka oli, jos vähintään toinen heistä asuu yhä kyseisellä alueella. Muussa tapauksessa alueellinen toimivalta on sen puolison yleisellä tuomioistuimella, joka ei jättänyt avioerohakemusta. Jos tuomioistuimen toimivaltaa ei voida määrittää tällä tavalla, toimivalta on jommankumman puolison yleisellä tuomioistuimella (CMP:n 101 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **alaikäisten suojelun** liittyviä asioita, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella alaikäisen asuinpaikka on hänen vanhempiensa sopimuksella tai muutoin laissa määritetyn perusteella menettelyjen alussa (CMP:n 112 §:n 1 momentti).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **adoptioon** liittyviä asioita, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella lapsen asuinpaikka on hänen vanhempiensa sopimuksella tai muutoin laissa määritetyn perusteella menettelyjen alussa. Jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivalta asian käsittelyssä on sillä tuomioistuimella, jonka alueella lapsi oleskelee (CMP:n 136 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **oikeustoimikelpoisuutta**, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella on sen henkilön asuinpaikka, jonka oikeustoimikelpoisuudesta on kyse (CMP:n 232 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **henkilön hoitolaikokseen määrittämisen ja hoidon hyväksyttävyyttä**, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella laitos sijaitsee (CMP:n 252 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **edunvalvojan nimeämistä**, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella kyseisen henkilön asuinpaikka on. Jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella henkilön omaisuus on (CMP:n 273 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **kuolleeksi julistamista**, on sen henkilön yleisellä tuomioistuimella, joka on määrä julistaa kuolleeksi (CMP:n 220 §).

Alueellinen toimivalta asioissa, jotka koskevat **perintöä**, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella

a) testamentin tekijän pysyvä asuinpaikka oli kuolinhetkellä

b) testamentin tekijän omaisuus sijaitsee, ellei toimivaltaa määritetä a-kohdan nojalla

c) testamentin tekijä kuoli, ellei toimivaltaa määritetä a- tai b-kohdan perusteella (CMP:n 158 §).

Perintöä koskevissa myöhemmissä menettelyissä alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, joka päätti perintömenettelyt (CMP:n 159 §).

Jos tuomioistuimen on perintöä koskevien menettelyjen aikana hyväksyttävä perijänä olevaa alaikäistä koskeva toimi, toimivalta oikeustoimen hyväksymisessä on sillä tuomioistuimella, jossa perintöä koskevia menettelyjä käydään (CMP:n 160 §:n 1 momentti).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **notariaatin säilytyspalveluihin** liittyviä asioita, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella on rahavarjoja, omaisuuseriä tai arvopapereita hallussaan pitävän notaarin sääntömääräinen kotipaikka (CMP:n 334 §).

Alueellinen toimivalta menettelyissä, jotka koskevat **pankin tai ulkomaisen pankin konttorin myöntämän hävinneen arvopaperin lakisääteistä korvaamista**, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella pankin tai ulkomaisen pankin konttorin sääntömääräinen kotipaikka on. Muutoin toimivalta asiakirjan lakisääteiseen korvaamiseen liittyvissä menettelyissä on kantajan yleisellä tuomioistuimella. Jos kantajalla ei ole yleistä tuomioistuinta Slovakian tasavallassa, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella maksupaikka sijaitsee (CMP:n 311 §).

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Ei.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Erityistuomioistuinten toimivallasta säädetään CMP:n 22–33 §:ssä. Slovakiassa on erityistuomioistuinta, joilla on toimivalta seuraavissa asioissa:

a) vekseleihin ja sekkeihin liittyvät menettelyt

b) työhön liittyvät riidat

c) konkurssi- ja uudelleenjärjestelymenettelyt

d) teollisoikeuksiin liittyvät riidat

e) vilpilliseen kilpailuun ja tekijänoikeuksiin liittyvät riidat

- f) taloudellisesta kilpailusta johtuvat riidat
- g) välimiesmenettelyihin liittyvät riidat
- h) pörssisopimuksiin liittyvät riidat
- i) sopimuksen pätemättömyyden määrittämistä, käyttöoikeusurakkaa koskevia sopimuksia tai puitesopimuksia koskevat riidat
- j) kuluttaja-asioiden abstraktiin valvontaan liittyvät riidat
- k) ydinvahinkojen korvaamista koskevat riidat
- l) asiat, jotka koskevat siviiliasioihin liittyviä, toisessa EU-jäsenvaltiossa määrättyjä suoja-toimenpiteitä.

Päivitetty viimeksi: 22/04/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.